

Заступники голів обласних рад з усієї України вивчали методи роботи черкащан у реалізації програми соціально-економічного розвитку

Владислав КИРЕЙ

60

Шевченків край розкриває секрети

Кажуть, краще один раз побачити, ніж сто разів почути. Цю народну мудрість згадували учасники виїзної наради-семинару заступників голів обласних рад з усіх регіонів України, яка відбулася на Черкащині 16 травня. Організувало цей своєрідний обмін досвідом управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування Верховної Ради України. За авторитетним твердженням заступника керівника апарату парламенту Володимира Ялового, Шевченків край просто вразив представників різних областей цілеспрямованою й плідною роботою всіх ланок місцевої влади щодо реалізації наміченої обласною радою програми соціально-економічного розвитку. Власне, навчання та обмін досвідом і були присвячені цій проблемі, розв'язання якої нині має першочергове значення для кожної територіальної громади, кожного регіону.

Знайомлячись із практикою роботи місцевих рад, а також економічними, історичними та культурними надбаннями Черкащини, поважні гості не могли стримати емоцій від побаченого й почутого, бо кожен знає, скільки зусиль та організаторської роботи владних структур потребує будь-яка добра справа, втілена спільними зусиллями. Для прикладу, вражає своїми архітектурними формами та сервісом ново-збудований автобусний та річковий вокзал «АВТО-РІКА» в Каневі, там же вабить око гарно оформлена Ярмаркова площа. Не забудуться й відвідини місця, священного для кожного українця, – могили Великого Кобзаря та реконструйованого музею на Тарасовій горі... Всюди, де побували учасники наради-семинару, вони відчували дбайливе ставлення черкащан до рідного краю, збереження його природних багатств, історичної спадщини. Так, річковий вокзал у Черкасах, який багато років стояв занедбаним, тепер відроджений – реконструйовано приміщення, відновлено річкове сполучення. Збудовано нову обласну дитячу лі-

карню європейського рівня, оснащену відповідно до останніх досягнень медичної науки. На Чигиринщині оновлено Національний історико-культурний заповідник, зокрема музей Богдана Хмельницького, які також ваблять туристів із усього світу. Розповідь місцевих організаторів туристичної справи про її особливості була для гостей безцінною з точки зору можливості впровадження досвіду колег у своїх регіонах, де також є над чим працювати для розвитку цієї галузі.

Як традиційно потужний агропромисловий край, Черкащина, попри кризові явища в економіці, не тільки не здає своїх позицій, а й нарощує виробничий потенціал. І ради всіх рівнів, депутати – аж ніяк не осторонь цього процесу.

– Нині ми утримуємо першість з ефективності сільськогосподарського виробництва в Україні та входимо до десятки найбільших промислових виробників, – не без гордості наголосив голова Черкаської облдержадміністрації Сергій Тулуб, обнародуючи регіональних самоврядників з головними за останні два роки досягненнями у сфері реалізації найважливіших заходів соціально-економічного розвитку області. – За останній рік середньомісячна заробітна плата на Черкащині збільшилася майже на 20 відсотків, обсяг уведеного житла зріс на дві третини, а до зведеного бюджету мобілізовано 1,5 млрд. гривень, тобто досягнуто 36-відсоткового приросту.

То як вдається на тлі не зовсім сприятливих для розвитку економіки тенденцій не спасувати, а розвиватися, ставити перед собою нові цілі та завдання й досягати наміченого?

За словами голови Черкаської облради Валерія Черняка, головний наголос робиться на реалізації комплексних і галузевих програм, які затверджені депутатами обласної ради з метою поліпшення соціальних та економічних показників розвитку Шевченкового краю. Якщо подекуди такі

заходи швидше данина моді, то тут підійшли до справи не формально.

В основі згаданих програм – насамперед конкретні пропозиції від жителів області. Тобто влада взяла за правило якомога повніше враховувати побажання громади кожного населеного пункту. Визначено джерела фінансування, виконавців і терміни виконання, які перебувають під неослабним контролем. Не все, звісно, нині складається гладко. Чимало згаданих програм (а загалом їх майже 90) застаріли, потребують значних корективів, а то й докорінних змін. Тому недавно провели повну інвентаризацію раніше затверджених планів і визначили їхню ефективність. За час роботи депутатського корпусу останнього скликання схвалено понад 40 нових галузевих програм. Саме їх реалізація й дає можливість рухатися вперед. Відрадно, що Черкащина в соціально-економічній сфері набирає поступального розвитку.

Реалізації завдань соціально-економічного розвитку сприяє, зокрема, ефективна діяльність консультативно-дорадчої ради з питань місцевого самоврядування, створеної при голові облради, до складу якої входять усі очільники райрад. Далеко не останню роль відіграє координаційна рада сільських і селищних голів, створена торік за результатами зустрічі з керівниками територіальних громад області. До неї увійшли найавторитетніші керівники територіальних громад (по одному представнику від району). Загалом вони представляють інтереси 540 громад області, беруть активну участь у сесіях облради, запрошуються на засідання колегії облдержадміністрації, інші заходи обласного рівня, мають змогу внести свої пропозиції і зауваження щодо питань, які розглядаються, впливати на прийняття рішень.

Чимало користі отримали від впровадження міжнародного проекту ЄС та Програми ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». А в ході ре-

Агросадоба «Тарасові шляхи», с. Моринці, Черкаська обл.

лізації другої фази буде освоєно коштів на суму майже 6 млн. гривень. Вони спрямовуються на забезпечення енергозбереження в навчально-виховних закладах, поліпшення якості вуличного освітлення та покращення умов надання медичних послуг (ремонт сільських закладів охорони здоров'я, закупівля для них медичного обладнання).

– Саме той факт, – підкреслив на семінарі начальник головного управління економіки облдержадміністрації Анатолій Костенко, – що програма соціально-економічного розвитку на 2011–2015 роки «Будуємо нову Черкащину» стала, по суті, народною, тобто симбіозом побажань пересічних громадян, фахівців і прагматичних рішень управлінців, має вирішальний вплив на її реалізацію.

Мало, однак, розробити та прийняти хай і найдосконаліший документ. Треба організувати його виконання. Як це зробили на Черкащині? Оскільки кожне положення програми є ретельно продуманим і виваженим, визначені джерела фінансового забезпечення та виконавці, легше й організувати її практичне втілення. Усі депутати, управлінці, керівники підприємств і рядові працівники разом узялися за справу. Цьому, зрозуміло, передували виїзди на місця, широка роз'яснювальна робота. Під час спілкування з людьми довелося дещо відкоригувати, внести додаткові зміни, але трудівники загалом підтримали такий підхід, допомагають, чим можуть, у розв'язанні застарілих проблем, яких накопичилося чимало.

Перші результати, про які несоромно розповідати, вже є. Приміром, обсяг реалізованої промислової продукції в області за останні два роки зріс у 1,4 разу. За цим показником у розрахунку на душу населення Черкащина торік посіла шосте місце, пропустивши вперед тільки визначні промислові гіганти. Уведено в дію понад дві тисячі об'єктів соціально-культурної сфери. Газифіковано 30 населених пунктів. За період дії згаданої програми відновлено роботу 15 дитячих дошкільних закладів. Придбано 43 шкільні автобуси. Започатко-

вано програму «Соціальний медичний кошик», у рамках якої відкрито 36 аптечних пунктів, де торговельні надбавки не перевищують 10–15 відсотків.

Селу на Черкащині – нині особливо увага. Начальник головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Вадим Рудишин у спілкуванні із заступниками облрад обгрунтував необхідність спеціальної програми, яку розрахували до 2020 року. Особливе занепокоєння викликає те, що чисельність населення в сільській місцевості відчутно зменшується (тільки торік вона впала на 5,7 тисячі). Більш як третина сільських жителів – пенсіонери, що також змушує замислитися над майбутнім. Не так легко сьогодні на селі знайти роботу. Статистика підтверджує: тут зареєстровано майже 60 тисяч безробітних. Значна частина зайнята тільки на сезонних роботах. Отож заробити на хліб насущний селянин має дедалі менше можливостей. Та й заробітки хоч і збільшуються, проте не те, що до міського рівня, а й до більш-менш пристойного вочевидь не дотягують. Кількість лікарів у сільській місцевості також пішла на спад, в окремих селах їх узагалі немає. Із 524 шкіл за останній рік 15 припинили роботу. Значно скоротилася й мережа торгівлі та побутових послуг. 26 сільських населених пунктів не мають автобусного сполучення з районними центрами, а в дев'ятох – відсутнє постійне населення або там проживають одиниці. Сільські дороги також залишаються однією з найгостріших проблем.

Як визнавали у спілкуванні учасники семінару, не краща ситуація на селі й в інших регіонах. Саме тому вони уважно занотували все, що побачили на Черкащині й що свідчить про ефективність кроків до відродження села. Серед таких – паспортизація кожного населеного пункту, визначення спеціально створеними робочими групами райдержадміністрацій найголовніших проблем у кожному селі, пошук шляхів їх розв'язання та джерел фінансування. Усі узагальнені пропозиції селян у програмі «Село

Черкащини-2020» згрупували в п'ять розділів, серед яких на першому місці – розвиток економічної бази, без чого не можна розраховувати на підвищення якості життя населення, розвиток соціальної інфраструктури, комунального господарства. Результати реалізації наміченого очікуються значні, однак досвідчених фахівців облрад цікавили, так би мовити, проміжні успіхи. І тут черкащани не розчарували. Адже тільки за минулий рік валове виробництво сільськогосподарської продукції зросло майже на 12 відсотків, середньомісячна заробітна плата трудівників полів і ферм збільшилася на 450 гривень. Її фактичний рівень на початок нинішнього року становив 2055 гривень, що навіть більше, ніж передбачено згаданим документом.

Поступово поліпшуються інші аспекти життя. Реформування сільських медичних закладів, яке здійснюється шляхом централізації коштів територіальних громад на рівні районного бюджету, дає змогу краще фінансувати ці заклади. Рішеннями районних рад 484 ФАПів з 551 визначено структурними підрозділами лікарських амбулаторій або районних лікарень, що позитивно позначається на обслуговуванні населення. Комп'ютеризовано та під'єднано до мережі Інтернет абсолютну більшість начальних закладів. Уведено в експлуатацію 75 об'єктів торгівлі: магазинів, підприємств громадського харчування, заготівельних пунктів. Крім того, чимало старих реконструйовано та відремонтовано, оснащено новим устаткуванням. Налагоджено автобусний рух ще до чотирьох сіл. Триває капітальний та поточний ремонт сільських доріг, електричних мереж. Ще один важливий резерв успішного розвитку сільських територій – соціальне партнерство. Між сільгосптоваровиробниками та сільськими радами укладено партнерські угоди на суму понад 32 млн. гривень, ще планується укласти – на 80 млн. гривень. Усі ці кошти спрямовують на будівництво й ремонт дитсадків, закладів освіти та культури, благоустроїв населених пунктів.

Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні пов'язані з багатьма проблемами, розв'язання яких значною мірою визначить подальший розвиток не тільки окремих громад і регіонів, а й українського суспільства загалом. Ця робота невіддільна від стратегічної мети будівництва незалежної демократичної держави з цивілізованою економікою, розвинутою системою соціальних гарантій, пріоритетом для якої є інтереси людини, досягнення європейського рівня життя громадян. Зустрічі, подібні до тих, які відбулися на Черкащині, на переконання більшості учасників семінару, якраз і прокладають шлях до вдосконалення самоврядування, розбудови демократичної держави, створення громадянського суспільства.